

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours 5th Semester Examination, 2020, held in 2021

SANADSE01T-SANSKRIT (DSE1/2)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

क-विभागः

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5 = 10
- (क) रुद्रस्तुतिः कस्मिन् वेदे कस्मिन् अध्याये च वर्तते?
- (ख) रुद्रशब्दस्य किं निर्वचनम् ? कश्च रुद्रशब्दस्य अर्थः?
- (ग) 'गिरिशन्त' इति पदस्य कोऽर्थः ?
- (घ) 'यथा नः सर्वमिज्जगदयक्षमं सुमना असत्'— इत्यत्र किमर्थं कस्य स्तुतिः क्रियते ?
- (ङ) रुद्रदेवः 'ताम्रः' 'अरुणश्चेति' कथमुच्यते ?
- (च) 'नमोऽस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे'— इत्यत्र 'नीलग्रीवाय' 'सहस्राक्षाय' चेति पदयोः कः अर्थः ?
- (छ) रुद्रः कथं 'कपर्दी' इत्युच्यते ? तस्य आयुधद्वयं किम् ?

ख-विभागः

2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्य उत्तरं देयम्। 10×1 = 10
- (क) मनुमत्स्यकथा कुत्र वर्तते ? अस्याः कथायाः वर्णनं कृत्वा वैदिकसाहित्येषु तस्याः गुरुत्वं प्रतिपादयत। 2+8
- (ख) 'मत्स्य एव मत्स्यं गिलति'— केन कमुद्दिश्य किमर्थं च उक्तम् ? मनुमत्स्यकथामाधारीकृत्य प्लावनस्य वर्णनं कुरुत। 1+1+2+6

ग-विभागः

3. अध उद्धृतेषु यथेच्छं विषयमेकमाश्रित्य टीकां लिखत। 5×1 = 5
- (क) मोहान्धकारविध्वंसात्।
- (ख) कविसूक्तिरसायनानि।
- (ग) उत्पथस्थितान्।

अथवा

अधः प्रदत्तेषु श्लोकेषु यथेच्छमेकः श्लोको व्याख्येयः ।

5×1 = 5

(क) गोपायति क्षितिमिमां चतुरब्धिमीमां

पापाज्जुगुप्सत उदारमतिः सदैव ।

वित्तं न गोपयति यस्तु वलीयकेभ्यो-

धीरो न गुप्यति महत्यपि कार्यजाते ॥

(ख) यो व्रीणाति जयश्रियं रणमुखे धर्मं वृणीतेऽध्वरे

तेजोभिर्जगदावृणोति वरति ज्ञातीन् यथार्हैर्धनैः ।

सत्कीर्तिञ्च वृणाति यो वरयति क्षेमं यशो व्रीयते

युद्धे वारयति द्विषो निवरते नित्यं प्रियोपद्रवम् ॥

(ग) वृणते न परद्रव्यं गृह्णाति विदुषां गुणान् ।

गर्हते हृदयं स्त्रीणां द्विषां गृह्यते शिरः ॥

घ-विभागः

4. अधो दत्तेषु विषयेषु यथेच्छमेकमाश्रित्य टिप्पणीं लिखत ।

5×1 = 5

(क) भूर्भुवः सुवः ।

(ख) शीक्षा ।

(ग) ओम् ।

अथवा

अधोलिखितेषु उपनिषद्वाक्येषु यथेच्छमेकं व्याख्येयम् ।

5×1 = 5

(क) शीक्षां व्याख्यास्यामः । वर्णः स्वरः । मात्रा वलम् । साम सन्तानः । इत्युक्तः शीक्षाध्यायः ।

(ख) ब्रह्मणः कोशोऽसि मेधया पिहितः । श्रुतं मे गोपाय ।

(ग) सत्यं वद । धर्मं चर । स्वाध्यायान्मा प्रमदः ।

ङ-विभागः

5. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं विधेयम् ।

10×1 = 10

(क) क आसीत् नाभानेदिष्टः ? तत्सम्बन्धिनीम् आख्यायिकां समासेन वर्णयित्वा
तत्कालीनसमाजचित्रम् उपस्थाप्यताम् ।

1+9

(ख) नाभानेदिष्टाख्यानं कस्मात् ग्रन्थात् संगृहीतम् । समासेन ग्रन्थस्यास्य विषयप्रतिपादनं कुरुत ।

1+9

च-विभाग:

6. अधः प्रदत्तेषु पदेषु यथेच्छं द्वयोः पदयोः रूपसाधनं कुरुत । 5×2 = 10
एडका, दात्री, विदुषी, गार्गी, इन्द्राणी ।

अथवा

यथेच्छं सूत्रद्वयं व्याख्येयम् । 5×2 = 10

(क) अजाद्यतष्टाप्

(ख) उगितश्च

(ग) टिड्ढाणञ्द्वयसज्दघ्नञ्मात्रत्तायपठक्कक्वरपः ।

(घ) षिद्धौरादिभ्यश्च ।

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

—x—